

YOSHLAR ORASIDA ERKIN KURASHNI OMMALASHTIRISH YO‘LLARI

Dehqonov Abdulaziz Ilhomjon o'g'li

Farg'ona davlat universiteti Yakka kurash sport turlari nazariyasi va uslubiyati kafedra o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15559124>

Annotatsiya. Erkin kurash milliy va xalqaro sport turlari orasida muhim o‘rin tutadi, ammo yoshlar orasida ushbu sport turini ommalashtirish hali ham dolzarb masaladir. Ushbu maqola yoshlar orasida erkin kurashning jozibadorligini oshirish va uni kengroq targ‘ib qilish yo‘llarini ko‘rib chiqadi. Maqolada erkin kurashni ommalashtirishning zamonaviy usullari, ijtimoiy tarmoqlarning roli, ta’lim tizimidagi integratsiya va mahalliy hamjamiyatlarning ishtiroki kabi masalalar yoritiladi. Shuningdek, sportning jismoniy va ma’naviy tarbiyadagi ahamiyati va yoshlarga ta’siri tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: Erkin kurash, yoshlar, sportni ommalashtirish, jismoniy tarbiya, ijtimoiy tarmoqlar, ta’lim tizimi, mahalliy hamjamiyat, motivatsiya, sport infratuzilmasi.

Kirish

Erkin kurash – bu jismoniy kuch, chidamlilik va intizomni talab qiluvchi sport turi bo‘lib, O‘zbekistonda uzoq yillik an‘anaga ega. So‘nggi yillarda ushbu sport turi xalqaro maydonda muvaffaqiyatli natijalar ko‘rsatmoqda, ammo yoshlar orasida uning ommaviyligi hali ham yetarlicha yuqori emas. Zamonaviy dunyoda kompyuter o‘yinlari, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa ko‘ngilochar faoliyatlar yoshlarning e’tiborini tortmoqda, bu esa sport bilan shug‘ullanishga qiziqishni pasaytirishi mumkin. Shu sababli, erkin kurashni yoshlar orasida ommalashtirish uchun yangi yondashuvlar va strategiyalar ishlab chiqish zarur. Ushbu maqola erkin kurashni yoshlar orasida kengroq targ‘ib qilishning samarali usullarini muhokama qiladi.

Asosiy qism**Ta’lim tizimida erkin kurashni integratsiyalash**

Erkin kurashni yoshlar orasida ommalashtirishning eng muhim yo‘llaridan biri bu maktab va universitetlarda sport dasturlarini kengaytirishdir. Maktablarda jismoniy tarbiya darslari doirasida erkin kurash bo‘yicha maxsus mashg‘ulotlar tashkil qilish mumkin. Bu jarayonda quyidagi choralar samarali bo‘ladi:

Sport klublari tashkil etish: Har bir maktab yoki mahallada erkin kurash bo‘yicha bepul yoki arzon narxlardagi sport to‘garaklari tashkil etilishi kerak. Bu yoshlarga sport bilan shug‘ullanish imkonini beradi.

Malakali murabbiylar: Tajribali murabbiylar jalb qilinishi va ular yoshlar bilan ishlashda motivatsion usullardan foydalanishi lozim.

Musobaqalar va turnirlar: Maktablararo va mahallalararo musobaqalar tashkil qilish orqali yoshlarning qiziqishi oshiriladi. Bunday tadbirlar o‘quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

Ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish

Zamonaviy yoshlarning katta qismi ijtimoiy tarmoqlarda faol. Erkin kurashni ommalashtirish uchun ushbu platformalardan samarali foydalanish muhim:

Kontent yaratish: Erkin kurash bo‘yicha qiziqarli videolar, muvaffaqiyat hikoyalari va sportchilarning kundalik hayoti haqida postlar yoshlarni jalb qilishi mumkin. Instagram, TikTok va YouTube kabi platformalar bu borada muhim vosita hisoblanadi.

Taniqli sportchilarning ishtiroki: O'zbekistonda erkin kurash bo'yicha muvaffaqiyat qozongan sportchilar, masalan, Olimpiya chempionlari yoki jahon chempionlari bilan hamkorlik qilish orqali yoshlarga ilhom berish mumkin.

Onlayn musobaqalar va challengelar: Erkin kurash texnikalarini namoyish qiluvchi onlayn challengelar tashkil qilish yoshlarning e'tiborini tortadi va ularni sport bilan shug'ullanishga undaydi.

Mahalliy hamjamiyatlarning roli

Mahallalar yoshlarning kundalik hayotida muhim o'rin tutadi. Erkin kurashni ommalashtirishda mahalliy hamjamiyatlar quyidagi yo'llar bilan hissa qo'shishi mumkin:

Sport maydonchalari qurish: Har bir mahallada erkin kurash uchun moslashgan sport maydonchalari tashkil etilishi kerak. Bu yoshlarga sport bilan shug'ullanish uchun qulay muhit yaratadi.

Mahalla musobaqalari: Mahallalararo erkin kurash turnirlari tashkil qilish orqali yoshlar o'zlarining mahallasi sharafiga himoya qilishga intiladi, bu esa sportga qiziqishni oshiradi.

Ota-onalar bilan hamkorlik: Ota-onalarni erkin kurashning foydalari haqida xabardor qilish orqali ularni farzandlarini sport bilan shug'ullanishga undashga ko'ndirish mumkin.

Motivatsiya va rag'batlantirish

Yoshlarni erkin kurash bilan shug'ullanishga jalb qilish uchun motivatsiya muhim ahamiyatga ega:

Moliyaviy rag'batlar: Mahalliy va xalqaro turnirlarda muvaffaqiyat qozongan yosh sportchilarga stipendiyalar yoki moddiy yordam ko'rsatish.

Karyera imkoniyatlari: Erkin kurash orqali professional sportchi, murabbiy yoki sport tashkilotchisi sifatida karyera qilish imkoniyatlari haqida yoshlarni xabardor qilish.

Muvaffaqiyat hikoyalari: O'zbekistonlik taniqli kurashchilarning hayoti va yutuqlari haqida hikoyalar tarqatish orqali yoshlarga ilhom berish.

Infratuzilma va resurslar

Erkin kurashni ommalashtirish uchun sport infratuzilmasini rivojlantirish zarur:

Sport zallari va jihozlar: Har bir hududda zamonaviy sport zallari va kerakli jihozlar bilan ta'minlangan muhit yaratish.

Davlat va xususiy sektor hamkorligi: Hukumat va xususiy tashkilotlarning hamkorligi orqali erkin kurash bo'yicha loyihalarni moliyalashtirish.

Trening dasturlari: Yoshlar uchun maxsus trening dasturlari ishlab chiqish va ularni malakali murabbiylar bilan ta'minlash.

Yakuniy qism

Erkin kurashni yoshlar orasida ommalashtirish nafaqat sportning rivojlanishiga, balki yosh avlodning jismoniy va ma'naviy sog'lomligiga ham hissa qo'shadi. Ta'lim tizimi, ijtimoiy tarmoqlar, mahalliy hamjamiyatlar va motivatsion choralar orqali bu sport turini yanada jozibador qilish mumkin. O'zbekistonning boy sport an'analari va muvaffaqiyatli kurashchilar tajribasidan foydalangan holda, erkin kurashni yoshlar orasida ommalashtirish uchun keng imkoniyatlar mavjud. Davlat, jamoatchilik va xususiy sektorning hamkorligi ushbu maqsadni amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Xulosa

Erkin kurash yoshlarni jismoniy va ma'naviy jihatdan rivojlantiruvchi, intizom va o'ziga ishonchni oshiruvchi sport turi sifatida katta potentsialga ega.

Uni ommalashtirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish, ta'lim tizimini jalb qilish, mahalliy hamjamiyatlarni faollashtirish va motivatsion dasturlarni yo'lga qo'yish zarur.

Ushbu yondashuvlar yoshlar orasida erkin kurashga qiziqishni oshirib, O'zbekistonning sport sohasidagi muvaffaqiyatlarini yanada mustahkamlaydi.

REFERENCES

1. Maxamadjonovich, X. M., & Abduqahhor o'g'li, J. F. (2024). DZYUDO SAN'ATI: TEXNIKA VA TAFAKKUR ORQALI O'ZO'ZINI HIMOYA QILISHNI KUCHAYTIRISH. *Научный Фокус*, 2(13), 320-321.
2. Maxamadjonovich, X. M. (2024). Kurash turlarida klassifikatsiya, sistematika va terminologiyaning ahamiyati. *INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY*, 641-646.
3. Xamroliyev, M. (2024). Fanlararo hamkorlik asosida o'quvchilarning sport ideali. *Research and Implementation*, 122-124.
4. Xamroliyev, M. (2024). Fanlararo hamkorlikning sport idealiga ta'siri. *Research and Implementation*, 120-122.
5. Maxamadjonovich, X. M., & Abduqahhor o'g'li, J. F. (2024). DZYUDO BILAN SHUG'ULLANISHNING AFZALLIKLARI: KENG QAMROVLI TAHLIL. *Научный Фокус*, 2(13), 318-319.
6. Maxamadjonovich, X. M., & Abduqahhor o'g'li, J. F. (2024). DZYUDO SAN'ATI: TEXNIKA VA TAFAKKUR ORQALI O'ZO'ZINI HIMOYA QILISHNI KUCHAYTIRISH. *Научный Фокус*, 2(13), 320-321.
7. Maxamadjonovich, X. M. (2024). O'QUV-MASHG'ULOT YIG'ININI TASHKILLASHTIRISH VA O'TKAZISH. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 7(4), 198-200.